

Asia: VN/463/2021

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta lastensuojelulain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Lausunnonantajan lausunto

1. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden asiakasmitoitus 35 lasta/sosiaalityöntekijä vuoden 2022 alusta ja 30 lasta/sosiaalityöntekijä vuoden 2023 alusta. (13 b §). Mitä vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

-

2. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi lastensuojeluviranomaisen kansainvälisestä toimivallasta (17 §), lastensuojelun järjestämis- ja kustannusvastuusta kansainvälisissä tilanteissa (17 a §) sekä lastensuojelun tarpeen arvioinnista ulkomailla (17 b §). Selkiyttääkö sääntely rajat ylittäviä tilanteita?

-

3. Esityksessä ehdotetaan säädettävän lapsen sosiaalihuollon asian vireille tulosta ja lapsen palvelutarpeen arvioinnista (26 §). Onko ehdotettu sääntely selkeä?

-

4. Esityksessä ehdotetaan säädettävän tehostetusta avohuollon tukitoimesta (37 b §). Mikä on näkemyksenne sääntelyn selkeydestä suhteessa muihin lastensuojelun avohuollon palveluihin?

-

5. Onko esityksessä ehdotettu 49 a §:n 2 momentin c-kohdan päihdehoidon vieroitushoidon ja kuntoutuksen sekä sijaishuollon integroitua palvelu ja sitä koskeva päätöksenteko (49 b §) sääntelyltään selkeä ja toteutettavissa käytännössä?

Päätöksentekoprosessi kuulostaa selkeältä. Suurin haaste lienee käytännön toteutus ja vaikuttavuuden muodostuminen. Vieroitus- ja kuntoutushoitoon tarvitaan erityinen lasten ja nuorten päihdehoitoon erikoistunut laitoksikkö. Suomessa ko. yksiköitä ei ole riittävästi. Vaikuttavuuden näkökulmasta lapsen tai nuoren päihderiippuvuuteen tulisi puuttua mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta voitaisiin paremmin ennaltaehkäistä päihderiippuvuuteen sairastumista myöhäisemmällä iällä.

6. Esityksessä ehdotetaan erityisen huolenpidon palvelun tuottamisen keskittämistä julkisen sektorin toimijoille (60 d §). Muutokseen esitetään pitkää siirtymäaikaa vuoteen 2026 asti. Mitä käytännön vaikutuksia näette ehdotuksilla olevan?

-

7. Esityksessä ehdotetaan vähimmäishenkilöstömitoituksia vaativan sijaishuollon ja erityisen huolenpidon palveluihin (59 a §). Mitoitukset porrastetaan vuosille 2022–2026, täysimääräisinä mitoitukset tulisivat voimaan vuonna 2026. Mitä käytännön vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

-

8. Esityksessä ehdotetaan uutta säännöstä kiinnipitämisestä lapsen laitoksesta poistumisen estämiseksi (68 a §). Onko sääntely riittävän selkeä ja millaisia käytännön vaikutuksia näette ehdotuksella olevan?

-

9. Esityksessä ehdotetaan muutettavan luvatta laitoksesta poistuneen lapsen palauttamista koskevaa nykyistä säännöstä (69 a §) siten, että siinä säädetty kiinniottaminen mahdollistaa poliisille toimivallan lapsen kiinniottamiseksi virka-apuna. Poliisin virka-avun antamisesta säädetään tarkemmin uudessa 69 b §:ssä. Onko ehdotettujen 69 a § ja 69 b § sääntely riittävän selkeä ja millaisia käytännön vaikutuksia näette ehdotuksilla olevan?

-

10. Esitys sisältää muutoksia työryhmän ehdotuksiin päihdehoidon vieroitushoidon ja kuntoutuksen sekä erityisen huolenpidon jakson aikana tehtävistä rajoitustoimenpiteistä ja yhteydenpidon erityisestä rajoittamisesta (71 § ja 72 §). Millaisia vaikutuksia ehdotetuilla muutoksilla näette olevan lapsen päihdehoidon vieroitushoidon ja kuntoutuksen sekä erityisen huolenpidon jakson toteuttamiseen?

Päihdehoidon yksi lähtökohta on kontaktien lopettaminen päihteitä käyttäviin ihmisiin. Aikuisten päihdekuntoutuksessa elinympäristöstä karsitaan kaikki haitalliset ihmissuhteet. Raitis elinympäristö tuottaa raittiutta ja päihteitä sisältävä elinympäristö aiheuttaa päihteiden käyttämistä. Lapsen ja nuoren aivojen toiminnanohjausjärjestelmä aivoissa on läpi murrosiän keskeneräinen ja kehitysvaiheessa, jolloin kaikin keinoin tulisi turvata lapsen elinympäristön "sosiaalinen terveys". Mielestäni ehdotetut rajoitustoimenpiteiden ja yhteydenpidon rajoittamisen muutokset ovat aiheellisia, koska niiden avulla lapsen ja nuoren kokonaistilanne saadaan rauhoitettua ja päihdehoidon onnistumiselle muodostuu paremmat edellytykset.

11. Vapaamuotoiset huomiot edellä mainittuihin säännöksiin:

-

Nevasaari Mika
Vaasan kaupunki, sosiaali- ja terveystoimi - Vaasan päihdekeskus